

Advokat Jon Kihlman svarar
på juridiska frågor

Fråga advokaten

Från och med det här numret introducerar vi den nya frågespalten "Fråga advokaten" som vi aviserade i förra numret. Advokat Jon Kihlman är verksam vid Gärde Wesslau Advokatbyrå i Stockholm och arbetar huvudsakligen med svensk och internationell avtalsrätt, med särskild inriktning mot köprätt, men även med offentlig upphandling och transporträtt. Han var tidigare verksam vid Handelshögskolan i Stockholm, där han 1999 disputerade med en avhandling om de köprättsliga felreglerna. Han har sedan slutet av 1980-talet varit en efterfrågad föreläsare i avtalsrätt för inte minst inköpare inom såväl privat näringsliv som offentlig sektor. Utöver avhandlingen "Fel" har han bl.a. skrivit läroboken "Köprätten. En introduktion". Nya frågor att publicera kan skickas med e-post till Jon.Kihlman@gardes.se

GÖSTA HULTÉN

Vad gäller vid överlåtelse av fordran till faktureringsföretag?

Fråga:

Vad gäller när en säljare överläter sina fakturor till ett faktureringsföretag? Måste köparen betala till faktureringsföretaget, trots att det inte finns något avtal mellan dem?

Lage Arvidsson, ink pschef, Peab, Ume

Svar:

Frågan behandlar egentligen två avtal: Dels ett "vanligt" köpavtal (eller något annat liknande avtal), dels ett avtal genom vilket säljaren överläter sin rätt till betalning till faktureringsföretaget. Situationen i frågan uppkommer när säljaren har levererat och fakturerat, men köparen ännu inte har betalat. Säljaren har då en fordran utan att ha någon däremot svarande leveransskyldighet. Vid sådana fordringsförhållanden brukar fordringsägaren (säljaren) kallas borgenär, medan den som är skyldig pengar (köparen) kallas gäldenär.

Ett avtal genom vilket en borgenär överläter sin fordran mot en gäldenär till en ny borgenär är bindande för avtalsparterna, dvs. för den gamla och den nya borgenären. Överlåtelsens effekter för andra – och här i första hand för gäldenären – regleras framför allt i skuldebrevslagen. Utgångspunkten för regleringen är att en överlåtelse av rättigheter tillåts – oberoende av om gäldenären godkänner den eller inte – så länge den inte medför försämringar för gäldenären. Reglerna i skuldebrevslagen innebär att gäldenären normalt inte drabbas av några försämringar, varför överlåtelser av fordringar i allmänhet kan ske utan gäldenärens godkännande.

De i detta sammanhang väsentligaste reglerna i skuldebrevslagen innebär följande.

Invändningsrätten bevaras

Enligt 27 § skuldebrevslagen får den nya borgenären inte bättre rätt än vad den gamla borgenären hade. Eventuella invändningar

som gäldenären/köparen kunde rikta mot sin säljare, kan således riktas även mot den nya borgenären. Det kan t.ex. vara fråga om ett krav på prisavdrag eller skadestånd på grund av att den levererade varan är felaktig. Om gäldenären/köparen har rätt till t.ex. prisavdrag har den således rätt att även gentemot den nya borgenären låta bli att betala en så stor del av skulden som svarar mot felet i den levererade varan.

Rätten att veta vem som har rätt till betalning

För att överlåtelsen inte skall medföra försämringar för gäldenären är det också nödvändigt att gäldenären kan veta till vem betalning skall ske. Av 29 § skuldebrevslagen framgår därför att gäldenären har rätt att betala till den gamla borgenären så länge gäldenären inte har skälig anledning att misstänka att en överlåtelse har skett. Det ligger därför i den nya borgenärens intresse att så snart som möjligt se till att gäldenären får kännedom om överlåtelsen. Ur gäldenärens perspektiv räcker det emellertid inte att den nya borgenären lämnar ett sådant meddelande, eftersom det är tänkbart att meddelandet är felaktigt. För att gäldenären skall var säker på att inte behöva betala en gång till, krävs därför att meddelandet kommer från den gamla borgenären/säljaren. Många gånger sker det genom att denne redan i det ursprungliga köpavtalet meddelar köparen att betalningen skall ske inte till säljaren utan till den nya borgenären.

Sammanfattningsvis är således svaret på frågan att en köpare som av sin säljare har instruerats att betala till någon annan än säljaren är tvungen att betala till den nya borgenären, men samtidigt är befriad från sin ursprungliga skyldighet att betala till säljaren. Köparen kan därtill göra alla invändningar gällande mot den nya borgenären, som köparen skulle ha kunnat göra mot sin säljare.